

Granskningsnämnden
Myndigheten för radio och TV
Box 33
121 25 Stockholm-Globen

2014-06-26

registrator@radioochtv.se

Komplettering av vår tidigare anmälan till Granskningsnämnden för radio och TV

I denna skrivelse preciserar vi mer detaljerat det som vi vände oss emot i den anmälan som vi 2014-04-07 skickade in till Granskningsnämnden.

Vi anmäler främst följande yttranden i programmet och efter varje yttrande förklarar vi den sakliga grunden för vår anmälan beträffande respektive punkt.

Yttranden i radioprogrammet samt sakligt grundad kritik mot dem.

I radioprogrammet yttrar **journalisterna**:

1) Den här veckan koncentrerar vi oss på läkare som blivit av med sin licens eftersom de inte jobbar efter vetenskap och beprövad erfarenhet.

1) Anmälarnas kommentar: Begreppet ”vetenskap och beprövad erfarenhet” saknar definition i såväl lagstiftning, betänkande, förarbete, proposition, vägledande domar som kommittédirektiv. Inte heller den medicinska branschen – varken läkemedelsverket, läkarföreningen, eller ens tillsynsmyndigheterna Socialstyrelsen och IVO, vilka har till uppgift att övervaka branschen – har någon definition av begreppet. Att använda ett icke definierat begrepp innebär att en bedömning är godtycklig och strider därmed såväl emot den svenska grundlagen som europarätten. Lagar måste helt enkelt vara otvetydiga och inte kunna lämna utrymme för godtycke eftersom godtycke i myndighetsutövande inte är tillåtet enligt Europakonventionen för mänskliga rättigheter samt den svenska grundlagen. God journalistik skall inte förankra grundlösa påståenden som i grund och botten är olagliga.

2) Journalisternas yttrande: En legitimering garanterar en behandling med vetenskapligt beprövade metoder.

2) Anmälarnas kommentar: Omkring hälften av de vårdmetoder som i dag används inom landstingssjukvården **saknar** vetenskaplig grund. En legitimering kan således inte garantera en behandling med vetenskapligt beprövade metoder. Yttrandet är en lögn och vilseleder allmänheten.

3) Journalisternas yttrande: Det finns en man, Erik Enby. När vi ringer till Erik Enby berättar vi att vi är svårt sjuka i cancer för att se om han fortfarande erbjuder behandling till svårt sjuka cancerpatienter, något som är förbjudet enligt lag.

3) Anmälarnas kommentar: Det är enligt lag inte förbjudet för Erik Enby att erbjuda behandling till svårt sjuka cancerpatienter. Det är inte heller förbjudet för honom att icke yrkesmässigt (det vill säga utan att ta betalt för behandlingen) behandla cancer. Yttrandet är en lögn och vilseledande för allmänheten och pekar ogrundad ut Erik Enby som brottslig.

4) Journalisternas yttrande: Erik Enby är alltså beredd att behandla en svårt sjuk patient, något som är förbjudet enligt lag.

4) Anmälarnas kommentar: Det är inte enligt lag förbjudet att vara beredd att behandla en svårt sjuk patient. Det är inte heller enligt lag förbjudet att behandla en svårt sjuk patient, det finns ingen sådan definition i lagstiftningen som ”svårt sjuk” och att en patient är svårt sjuk omfattas inte i sig av lagen. Yttrandet är en lögn och vilseledande för allmänheten och pekar ogrundad ut Erik Enby som brottslig.

5) Journalisternas yttrande: 2006 kom den tredje och sista varningen. Socialstyrelsen hade fått in en anmälan från en enskild person vars cancersjuka dotter varit patient hos Erik Enby och sedan avlidit.

5) Anmälarnas kommentar: Yttrandet är ägnat att utpeka Erik Enbys skuld till patientens död. Erik Enby kan inte ha varit skyldig till patientens död eftersom patienten kom till undersökning den 31 maj 2003 och kom på ett återbesök, knappt två veckor efter, det vill säga den 13 juni 2003. Efter det datumet såg han aldrig mer patienten som hela tiden stod under läkaruppsikt inom den offentliga sjukvården. Hon opererades i november 2003 och vistades därefter på sjukhus i en månad och dog ett halvår efter, i juni 2004. Patienten dog ett helt år efter det att Erik Enby senast såg henne, således kan Erik Enby inte ha orsakat patientens död.. Yttrandet i radioprogrammet är en lögn och vilseledande för allmänheten och pekar ogrundad ut Erik Enby som brottslig.

6) Journalisternas yttrande: Den privatperson som anmälde Erik Enby 2006 heter Jan Theorin. Hans dotter behandlades av Erik Enby för sin bröstcancer och blev av honom helt friskförklarad ett drygt halvår före sin död.

6) Anmälarnas kommentar: Det är med tanke på de två besöken i maj-juni en ren omöjlighet att Erik Enby skulle ha kunnat friskförklara patienten. Jan Theorins uppgift att Erik Enby skulle ha friskförklarat patienten är inte styrkt. Yttrandet i radioprogrammet är en lögn och vilseledande för allmänheten samt pekar ogrundad ut Erik Enby som brottslig.

7) Journalisternas yttrande: Men Jan Theorin anser att en indragen legitimation inte är straff nog.

7) Anmälarnas kommentar: Europakonventionen för mänskliga rättigheter fastställer att en individ som har fällts och straffats för ett brott inte kan åtalas igen för samma brott. Att programmet tillåter att det får yttras att en indragen legitimation inte är straff nog är djupt kränkande mot Erik Enby.

8) Anders Alexandersson, IVO sa:

”De så kallade kvacksalverireglerna och de reglerar just att det bara är hälso- och sjukvårdspersonal som får undersöka och behandla yrkesmässigt personer när det gäller cancer.”

8) Anmälarnas kommentar: Anders Alexandersson far med osanning i programmet. Det är fel att det enbart skulle vara hälso- och sjukvårdspersonal som får undersöka yrkesmässigt personer när det gäller cancer. När det gäller undersökning av cancer så regleras det överhuvudtaget inte i lagstiftningen. Yttrandet i radioprogrammet är en lögn och vilseledande för allmänheten.

9) En av journalisterna frågade:

– Att han erbjuder sig att ta emot är ett brott mot det?

Anders Alexandersson, IVO svarade:

”Ja, helt klart så länge han inte gör det inom en vårdgivares organisation är det helt klart ett brott. Vi kommer ju att göra vad vi är tvungna att göra i det här läget och fullfölja med en anmälan. Jag kan inte se något annat. Inslaget var så, så tydligt och klart att han faktiskt erbjuder en cancersjuk patient vård och behandling.”

9) Anmälarnas kommentar: Anders Alexanderssons svar är en lögn och har ej stöd i lagen. Det är nämligen inte något brott om Erik Enby erbjuder sig att ta emot en patient utanför en vårdgivares organisation. Att erbjuda sig att behandla cancer är inte heller något brott, inte ens att säga att man behandlar cancer är något brott. Behandling av cancer kan endast betraktas som ett brott när sådan behandling verkligen utförs eller har utförts. Det finns således ingen laglig grund för Anders Alexandersson att fullfölja med en anmälan. En anmälan till åtal kan enligt lagen enbart göras om IVO **redan har kännedom** om att yrkesutövaren i fråga **redan har begått ett brott**. Framför allt måste IVO ha **kännedom om den patient** som skulle ha blivit **behandlad för cancer, mot betalning**, för att allmän åklagare ska kunna väcka åtal. IVO har inte uppfyllt något av detta, som om inte detta var nog så är det inte ens olagligt för Erik Enby att undersöka cancer. Det är inte heller olagligt att behandla cancersjuka patienter för det som Erik Enby undersöker – nämligen infektioner i blodet. Det finns inte en enda läkare i Sverige som erkänner att svampväxt kan utgöra cancer eller att infektioner i blodet skulle vara kopplade till cancersjukdomar. Erik Enbys behandling kan således inte anses utgöra cancerbehandling. Det skulle enligt gällande lagstiftningen inte heller vara brottsligt av Erik Enby att behandla cancer så länge han inte tar betalt för det. Yttrandet i radioprogrammet är en lögn och vilseledande för allmänheten samt pekar ogrundat ut Erik Enby som brottslig.

10) En av journalisterna sa frågande:
– Så du kommer att göra en anmälan?

Anders Alexandersson, IVO svarade:
– ”Ja det kan jag säkert säga.”

10) Anmälarnas kommentar: Journalistens fråga spinner vidare på brottsuttalandet och uppviglar (tillsammans med programmets övriga upplägg och inlägg från andra debattörer, där de medvetet eller omedvetet trissar upp varann) Anders Alexandersson till att agera i affekt, ty Anders Alexandersson har inget stöd i lagen för att göra en anmälan.

Att uppvigla juristen Anders Alexandersson att gå vidare med en anmälan i Sveriges Radio är ämnat att få lyssnarna att tro att Erik Enby verkligen skulle ha begått brott. Yttrandet pekar således ut Erik Enby som brottslig. Anders Alexandersson har sedan uppviglat IVO att anmäla Erik Enby till åtal, med endast en kopia av programmet som bevis. Sådan journalistik skall inte Sveriges Radio ägna sig åt. Det ligger inte i allmänhetens intresse.

11) Dan Larhammar, VoF samt Uppsala universitet sa:
Erik Enbys verksamhet är pseudovetenskaplig alternativmedicin. Erik Enbys forskning inte är publicerad i någon vetenskaplig tidskrift med professionellt granskningsförfarande.

11) Anmälarnas kommentar: Dan Larhammar pekar ut Erik Enby som klandervärd. Erik Enbys verksamhet kan inte vara pseudovetenskaplig (falsk vetenskap) eftersom den både baserar sig på Erik Enbys medicinska forskning och flera andra forskares observationer. Erik Enbys forskning baseras på mikroskopering och infärgning av vävnadspreparat, något som decennier tillbaka i tiden är en vedertagen forskningsmetod. Det är även en ren lögn att Erik Enbys forskning inte skulle vara publicerad i någon vetenskaplig tidskrift med professionellt granskningsförfarande. Den internationella (engelskspråkiga) tidskriften 3rd Millenium Science publicerade, efter sedvanligt granskningsförfarande, Erik Enbys artikel om en bröstcancertumör som visade sig vara en sporsäckssvamp.

12) Tina Dalianis, professor vid Karolinska institutet sa om Simoncinis teori:
”Det tror jag inte på. Det är inte så enkelt och det är förfärligt att patienterna inte får en ”riktig behandling” dessutom, och dessutom gör han alltså ett in, ett operativt ingrepp där han alltså ska sätta in något i en ven och det skulle inte klassas som ”helt ofarligt” då. Jag menar att om man tar den här italienska doktorn, Han har ”nog” förorsakat död, för tidig död. Det är inte acceptabelt.”

12) Anmälarnas kommentar: Tina Dalianis säger att Simoncini ”nog” har förorsakat död, för tidig död och att det inte är acceptabelt. Att som Tina Dalianis gör, insinuera att någon ”nog” ligger bakom patienters dödsfall och för tidiga död, är detsamma som att påstå att någon ”nog” är mördare. Ett sådant

yttrande utgör grovt förtal och strider mot principen om opartiskhet och är samtidigt utpekande mot den person som det gäller (i detta fall emot Tullio Simoncini).

Tina Dalianis påstår tvärsäkert men okunnigt att Tullio Simoncinis verksamhet inte skulle vara någon ”riktig behandling”. I cancersjukdomar dör det i Sverige omkring 25 000 människor varje år. De flesta av dem dör på svenska sjukhus. Många dör i förtid på grund av biverkningarna efter behandling med cytostatika/cellgift (ett derivat av senapsgas som är ett kemiskt stridsmedel som började användas under första världskriget).

Tina Dalianis angriper enögt ett enkelt, operativt ingrepp (att sätta in en perifer venkateter) och påstår ogrundat att det inte skulle klassas som ofarligt. I stort sett samtliga cancerpatienter får venkateter insatt för att man intravenöst skall kunna tillföra patienterna farmakologiska preparat, till exempel i form av infusionslösningar. Den cancersjukvård som bedrivs på svenska sjukhus är varken ofarlig eller riskfri för patienterna. Att sätta in en perifer venkateter är däremot att betrakta som helt riskfritt. Det betraktas inte ens som farligt att sätta in en central venkateter. Detta är något som dagligen utförs på våra sjukhus.

Slutkommentar

Som grund för vår anmälan till Granskningsnämnden för radio och TV hänvisar vi till befintlig lagstiftning, Patientsäkerhetslagen (bilaga 1) liksom till den föregående lagstiftning i Lagen om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område (bilaga 2) samt till ett brevsvaret 2014-04-17 från Mårten Kivi, sakkunnig på Socialdepartementet (bilaga 3) som beskriver vad ”yrkesmässigt” innebär samt vad gäller för ”undersökning” och ”behandling”. Det mest väsentliga är markerat med blått.

Dessa dokument visar att radioprogrammet har spridit mängder av lögner och varken kan ha varit sakligt eller opartiskt. Både journalister och andra medverkande i programmet har grundlöst utpekat Erik Enby och Tullio Simoncini som brottsliga och klandervärda. Erik Enby och främst Tullio Simoncini har lurats att tro att de skulle ha begått brottsliga gärningar.

Polisanmälan mot Anders Alexandersson med flera i programmet samt mot ansvarig utgivare Nina Glans håller på att upprättas.

Åstorp den 26 juni 2014

National Health Federation Sweden
Sara Boo, ordförande
Marina Ahlm, sekreterare
Michael Zazzio, kassör

Bilagor

Bilaga 1

Patientsäkerhetslagen (PSL)

5 kap. Begränsningar i rätten för andra än hälso- och sjukvårdspersonal att vidta vissa hälso- och sjukvårdande åtgärder

1 § Andra än hälso- och sjukvårdspersonal får inte yrkesmässigt undersöka någon annans hälsotillstånd eller behandla någon annan för sjukdom eller därmed jämförligt tillstånd genom att vidta eller föreskriva någon av följande åtgärder i förebyggande, botande eller lindrande syfte:

- 1.** behandla sådana smittsamma sjukdomar som enligt smittskyddslagen (2004:168) är anmälningspliktiga sjukdomar,
- 2.** behandla cancer och andra elakartade svulster, diabetes, epilepsi eller sjukliga tillstånd i samband med havandeskap eller förlossning,
- 3.** undersöka eller behandla någon annan under allmän bedövning eller under lokal bedövning genom injektion av bedövningsmedel eller under hypnos,
- 4.** behandla någon annan med radiologiska metoder,
- 5.** utan personlig undersökning av den som sökt honom eller henne, lämna skriftliga råd eller anvisningar för behandling,
- 6.** undersöka eller behandla barn under åtta år, eller
- 7.** prova ut kontaktlinser.

Bilaga 2

Lagen om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område (LYHS)

4 kap. Begränsningar i rätten att vidta vissa hälso- och sjukvårdande åtgärder

1 § Bestämmelserna i detta kapitel gäller den som yrkesmässigt undersöker annans hälsotillstånd eller behandlar annan för sjukdom eller därmed jämförligt tillstånd genom att vidta eller föreskriva åtgärder i förebyggande, botande eller lindrande syfte. Bestämmelserna gäller dock inte den som enligt 1 kap. 4 § tillhör hälso- och sjukvårdspersonalen.

2 § Den som utövar verksamhet som avses i 1 § får inte

- 1.** behandla sådana smittsamma sjukdomar som enligt smittskyddslagen (1988:1472) är anmälningspliktiga sjukdomar,
- 2.** behandla cancer och andra elakartade svulster, diabetes, epilepsi eller sjukliga tillstånd i samband med havandeskap eller förlossning,
- 3.** undersöka eller behandla annan under allmän bedövning eller under lokal bedövning genom injektion av bedövningsmedel eller under hypnos,
- 4.** behandla annan med användande av radiologiska metoder,
- 5.** utan personlig undersökning av den som sökt honom eller henne lämna skriftliga råd eller anvisningar för behandling, eller
- 6.** prova ut eller tillhandahålla kontaktlinser.

3 § Den som utövar verksamhet som avses i 1 § får inte undersöka eller behandla barn under åtta år.

Bilaga 3

Hej Michael, Återkommer härmed efter kontakt med berörda kollegor med anledning av ditt mail nedan angående 5 kap. 1 § respektive 7 kap. 23 § i patientsäkerhetslagen (2010:659). [Vänligen ha i åtanke att regeringen eller Regeringskansliet inte har i uppgift att tolka eller tala om för rättstillämpande myndigheter hur lagstiftningen ska tillämpas, utöver vad regeringen har anfört i proposition till riksdagen. Återkopplingen nedan utgår således från förarbeten till förarbeten till lagstiftning.](#)

Vänliga hälsningar,

Mårten KiviKansliråd

Enheten för folkhälsa och sjukvård
Socialdepartementet
Regeringskansliet
103 33 Stockholm
+46-(0)8-405 46 65
+46-(0)72-523 34 76
marten.kivi@regeringskansliet.se
www.regeringen.se -----

[5 kap. 1 §](#): Bestämmelserna i 5 kap. patientsäkerhetslagen [stammar ursprungligen från lagen \(1960:409\) om förbud i vissa fall mot verksamhet på hälso- och sjukvårdens område och huvudsakligen från 4 kap. lagen \(1998:531\) om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område, LYHS. De ändringar som motsvarande bestämmelser i 5 kap patientsäkerhetslagen genomgått har ingen betydelse för den fråga som ställts.](#)

Förarbetena till LYHS, prop. (1997/98:109) Yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område återfinns på: <http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Forslag/Propositioner-och-skrivelser/Yrkesverksamhet-pa-halso--och-GL03109/> Regeringen skriver (s. 103): "Patientsäkerheten är en väsentlig utgångspunkt vid regeringens ställningstagande. Skyddet för patienten måste emellertid vägas mot bl.a. närings- och yrkesfriheten. Dessa rättigheter har ett starkt och numera grundlagsreglerat skydd. Inskränkningar i rättigheterna får dock ske om väsentliga allmänna intressen kräver det. Ett sådant intresse är hälso- och sjukvården. (...)"

En annan väsentlig utgångspunkt är den enskildes frihet att välja behandlingsform. Det är viktigt att från samhällets sida visa respekt för människors önskan att själv välja vårdgivare och behandlingsmetod. Denna frihet måste i sin tur vägas mot intresset av att upprätthålla ett gott skydd för den enskildes säkerhet i vården."

I författningskommentaren till bestämmelserna 4 kap. 1 § LYHS (som motsvarar 5 kap. 1 § första stycket patientsäkerhetslagen) anger regeringen följande (s. 156): "1 § Bestämmelserna i detta kapitel gäller den som yrkesmässigt undersöker annans hälsotillstånd eller behandlar annan för sjukdom eller därmed

jämförligt tillstånd genom att vidta eller föreskriva åtgärder i förebyggande, botande eller lindrande syfte. Bestämmelserna gäller dock inte den som enligt 1 kap. 4 § tillhör hälso- och sjukvårdspersonalen.” Regeringen skriver (s. 156): ”Paragrafen har sin motsvarighet i 1 § kvacksalverilagen. Här beskrivs när bestämmelserna i kapitlet är tillämpliga. I 1 § första stycket kvacksalverilagen anges att en förutsättning för att lagen skall vara tillämplig är att någon utför undersökning, behandling etc. mot ersättning. I förslaget har detta begrepp ändrats till att gälla den som yrkesmässigt vidtar undersökning, behandling etc. (...)

Utgångspunkten är att det är tillåtet för var och en att vara yrkesverksam på hälso- och sjukvårdens område och i samband därmed tillämpa t.ex. alternativmedicinska behandlingsmetoder. Denna frihet begränsas av bestämmelserna i detta kapitel.” Ovan bestämmelse ringar alltså in vilka personer och vilken typ av verksamhet som de efterföljande bestämmelserna riktar sig mot.

Vidare skriver regeringen att för personer som utövar yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område utan att vara hälso- och sjukvårdspersonal begränsas verksamheten främst av förbuden i 4 kap. 2 §. 4 kap 2 § LYHS (som i sak motsvarar 5 kap. 1 § andra stycket patientsäkerhetslagen) löd (s. 156-157): ”2 § Den som utövar verksamhet som avses i 1 § får inte

1. behandla sådana smittsamma sjukdomar som enligt smittskyddslagen (1988:1472) är anmälningspliktiga sjukdomar,
2. behandla cancer och andra elakartade svulster, diabetes, epilepsi eller sjukliga tillstånd i samband med havandeskap eller förlossning,
3. undersöka eller behandla annan under allmän bedövning eller lokal bedövning genom injektion av bedövningsmedel eller under hypnos,
4. behandla annan med användande av radiologiska metoder,
5. utan personlig undersökning av den som sökt honom eller henne lämna skriftliga råd eller anvisningar för behandling, eller
6. prova ut eller tillhandahålla kontaktlinser.”

Det är alltså dessa specifika åtgärder som enligt bestämmelsen är förbjudna för annan än hälso- och sjukvårdspersonal att yrkesmässigt utföra. Punkten 2 som frågan handlar om här har av lagstiftaren begränsats till ”behandla” medan däremot punkten 3 även omfattar ”undersöka”. -----

7 kap. 23 §:

Paragrafen motsvarar i sak 6 kap. 12 § LYHS, med den ändringen att Inspektionen för vård och omsorg (IVO) ska vara skyldig att agera även mot personer som inte tillhör hälso- och sjukvårdspersonalen och som bedriver verksamhet som avses i 5 kap. Förarbetena till patientsäkerhetslagen, prop. 2009/10:210 Patientsäkerhet och tillsyn återfinns på: http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Forslag/Propositioner-och-skrivelser/Patientsakerhet-och-tillsyn_GX03210/

Av propositionen framgår (s. 142-143): Enligt förarbetena är det övergripande syftet med patientsäkerhetslagen att rikta fokus mot vårdgivarnas ansvar för patientsäkerheten. IVO:s tillsynsansvar omfattar dock även hälso- och sjukvårdspersonalens yrkesutövning. Om IVO upptäcker att en enskild

yrkesutövare inte fullgör sina skyldigheter enligt patientsökerhetslagen eller annan författning ska myndigheten vidta åtgärder. IVO har stor frihet att själv avgöra vilka dessa åtgärder bör vara. Olika vägar står tillbuds om det rör sig om legitimerad eller icke-legitimerad personal. Generellt bör dock gälla att ett ingripande kan inskränka sig till en påpekande om att vårdpersonalens handling inte stämmer överens med gällande lagstiftning. Det kan handla om att IVO har en kontakt med arbetsgivaren om att vårdpersonalen behöver råd och stöd och att det ska finnas riktlinjer för arbetet så att den enskilde får möjlighet att uppfylla de krav som ställs.

Har den enskilde begått ett brott i sin yrkesutövning som kan föranleda fängelsestraff ska IVO anmäla yrkesutövaren till åtal. **Yrkesutövare som inte tillhör hälso- och sjukvårdspersonalen står inte under IVO:s tillsyn. Det kan ändå finnas omständigheter som gör att myndigheten får kännedom om missförhållanden inom verksamhet som inte står under dess tillsyn. Det är då enligt regeringens mening rimligt att IVO vidtar åtgärder för att vinna rättelse och, för det fall att någon har begått en straffbelagd handling, gör anmälan till åtal. -----**